

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

10. juli 2018*

»Præjudiciel forelæggelse – beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger – direktiv 95/46/EF – direktivets anvendelsesområde – artikel 3 – indsamling af personoplysninger foretaget af et religiøst samfunds medlemmer i forbindelse med deres forkynelsesvirksomhed fra dør til dør – artikel 2, litra c) – begrebet »register med personoplysninger« – artikel 2, litra d) – begrebet »registeransvarlig« – artikel 10, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder«

I sag C-25/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Korkein hallinto-oikeus (øverste forvaltningsdomstol, Finland) ved afgørelse af 22. december 2016, indgæet til Domstolen den 19. januar 2017, i sagen iværksat af

Tietosuoja- ja valtuutettu

procesdeltager:

Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdykskunta,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, A. Tizzano, afdelingsformændene R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz (refererende dommer), J.L. da Cruz Vilaça, J. Malenovský, E. Levits og C. Vajda samt dommerne A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe og C. Lycourgos,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 28. november 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

- tietosuoja- ja valtuutettu ved R. Aarnio, som befuldmægtiget,
- Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdykskunta ved asianajaja S.H. Brady samt ved P. Muzny,
- den finske regering ved H. Leppo, som befuldmægtiget,

* Processprog: finsk.

- den tjekkiske regering ved M. Smolek og J. Vlácil, som befuldmægtigede,
 - den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato P. Gentili,
 - Europa-Kommissionen ved P. Aalto, H. Kranenborg og D. Nardi, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 1. februar 2018, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2, litra c) og d), og artikel 3 i Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EFT 1995, L 281, s. 31), sammenholdt med artikel 10, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).
- 2 Denne anmodning er blevet fremsat i forbindelse med en sag iværksat af tietosuojavaltuutettu (den tilsynsførende myndighed for databeskyttelse, Finland) vedrørende lovligheden af en afgørelse truffet af tietosuojalautakunta (databeskyttelseskommissionen, Finland), hvorved Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdyskunta (det religiøse samfund Jehovas Vidner, herefter »trossamfundet Jehovas Vidner«) forbydes at indsamle eller behandle personoplysninger i forbindelse med deres forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør uden at overholde de i den finske lovgivning om behandling af personoplysninger fastsatte betingelser.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 10., 12., 15., 26. og 27. betragtning til direktiv 95/46 har følgende ordlyd:
 - »(10) [M]edlemsstaternes lovgivning om behandling af personoplysninger skal sikre overholdelsen af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, navnlig den ret til privatlivets fred, der er fastslået i artikel 8 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder[, undertegnet i Rom den 4. november 1950,] og i fællesskabsrettens generelle principper; af denne grund må en indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne ikke medføre en forringelse af den beskyttelse, disse yder, men skal tværtimod have til formål at sikre et højt beskyttelsesniveau overalt i Fællesskabet.
- [...]
- (12) [P]rincipperne om beskyttelse skal finde anvendelse på enhver behandling af personoplysninger, foretaget af en person, hvis aktiviteter falder ind under fællesskabsrettens anvendelsesområde; en fysisk persons behandling af oplysninger som led i rent personlige eller familiemæssige aktiviteter som f.eks. korrespondance og føring af en adressefortegnelse, bør dog ikke være omfattet.

[...]

(15) [B]ehandling af sådanne oplysninger er kun omfattet af dette direktiv, hvis den foregår ved hjælp af elektronisk databehandling, eller hvis de pågældende oplysninger er indeholdt i eller skal indgå i et register, der er struktureret efter bestemte kriterier vedrørende personerne for at lette adgangen til de pågældende personoplysninger.

[...]

(26) [B]eskyttelsesprincipperne skal gælde enhver oplysning om en identificeret eller identificerbar person; for at afgøre, om en person er identificerbar, tages alle de hjælpemidler i betragtning, der med rimelighed kan tænkes bragt i anvendelse for at identificere den pågældende enten af den registeransvarlige eller af enhver anden person; [...]

(27) [F]ysiske personer skal beskyttes såvel i forbindelse med elektronisk databehandling af oplysninger som i forbindelse med ikke-elektronisk behandling; omfanget af beskyttelsen må i praksis ikke afhænge af de anvendte teknikker, da der ellers vil være alvorlig risiko for omgåelse; for så vidt angår manuel behandling omfatter dette direktiv dog kun registre og ikke sagsmapper, der ikke er strukturerede; navnlig skal indholdet af et register være struktureret efter bestemte kriterier vedrørende personer for at lette adgangen til personoplysningerne; i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, litra c), kan de forskellige kriterier, der gør det muligt at bestemme de enkelte dele i en struktureret samling af personoplysninger, samt de forskellige kriterier for adgang til denne samling af oplysninger defineres af hver enkelt medlemsstat; sagsmapper eller samlinger af sagsmapper eller deres forsider, som ikke er struktureret efter bestemte kriterier, hører under ingen omstændigheder ind under dette direktivs anvendelsesområde«.

4 Artikel 1, stk. 1, i direktiv 95/46 bestemmer:

»Medlemsstaterne sikrer i overensstemmelse med dette direktiv beskyttelsen af fysiske persons grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, især retten til privatlivets fred, i forbindelse med behandling af personoplysninger.«

5 Dette direktivs artikel 2 foreskriver:

»I dette direktiv forstås ved:

- a) »personoplysninger« enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (»den registrerede«); ved identificerbar person forstås en person, der direkte eller indirekte kan identificeres, bl.a. ved et identifikationsnummer eller et eller flere elementer, der er særlige for denne persons fysiske, fysiologiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet
- b) »behandling af personoplysninger« (»behandling«) enhver operation eller række af operationer – med eller uden brug af elektronisk databehandling – som personoplysninger gøres til genstand for, f.eks. indsamling, registrering, systematisering, opbevaring, tilpasning eller ændring, selektion, søgning, brug, videregivelse ved transmission, formidling eller enhver anden form for overladelse, sammenstilling eller samkøring samt blokering, slettelse eller tilintetgørelse
- c) »register med personoplysninger« (»register«) enhver struktureret samling af personoplysninger, der er tilgængelige efter bestemte kriterier, hvad enten denne samling er placeret centralt, decentralt eller er fordelt på et funktionsbestemt eller geografisk grundlag
- d) »den registeransvarlige« den fysiske eller juridiske person, offentlige myndighed, institution eller ethvert andet organ, der alene eller sammen med andre afgør, til hvilket formål og med hvilke hjælpemidler der må foretages behandling af personoplysninger; er formålet med og

hjælpe midlerne ved behandlingen fastlagt ved nationale love eller forskrifter eller på fællesskabsplan, kan den registeransvarlige, eller de specifikke kriterier for udpegelse af denne, angives i den pågældende nationale ret eller i fællesskabsretten

[...]«

6 Direktivets artikel 3 har følgende ordlyd:

»1. Dette direktivs bestemmelser anvendes på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af edb, samt på ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

2. Dette direktiv gælder ikke for sådan behandling af personoplysninger,

- som iværksættes med henblik på udøvelse af aktiviteter, der ikke er omfattet af fællesskabsretten, som f.eks. de aktiviteter, der er fastsat i afsnit V og VI i traktaten om Den Europæiske Union, og under ingen omstændigheder for behandling, der vedrører den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed (herunder statens økonomiske interesser, når behandlingen er forbundet med spørgsmål vedrørende statens sikkerhed) og statens aktiviteter på det strafferetlige område
- som foretages af en fysisk person med henblik på udøvelse af rent personlige eller familiemæssige aktiviteter.«

Finsk ret

7 Direktiv 95/46 er gennemført i finsk ret ved henkilötietolaki (523/1999) (lov om personoplysninger (523/1999), herefter »lov nr. 523/1999«).

8 Denne lovs § 2 med overskriften »Soveltamisala« (anvendelsesområde) foreskriver i stk. 2 og 3:

»Denne lov finder anvendelse ved automatiseret behandling af personoplysninger. Denne lov finder ligeledes anvendelse på anden behandling af personoplysninger, når disse udgør et register med personoplysninger eller en del af et register med personoplysninger, eller skal udgøre et register med personoplysninger eller en del af et register med personoplysninger.

Loven finder ikke anvendelse på behandling af personoplysninger, som foretages af en fysisk person udelukkende med henblik på personlig brug eller tilsvarende almindelige og private formål.«

9 I § 3, stk. 3, i lov nr. 523/1999 defineres »registre med personoplysninger« som en »samling af personoplysninger, der består af registreringer, som hører sammen på grund af deres formål, og som delvis eller fuldstændigt behandles ved hjælp af elektroniske databehandlingsmetoder eller organiseres som kartotek, fortegnelse eller lignende måde, således at oplysninger om bestemte personer kan findes let og uden urimelige omkostninger«.

10 Det fremgår af § 44 i lov om personoplysninger, at databeskyttelseskommissionen efter anmodning fra den tilsynsførende myndighed for databeskyttelse kan forbyde behandling af personoplysninger, som er i strid med denne lov eller forskrifter og bestemmelser, som er udstedt i medfør af denne lov, og anordne, at fastslåede tilfælde af ulovlig virksomhed eller forsømmelse skal afhjælpes inden for en fastsat frist.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 11 Den 17. september 2013 vedtog databeskyttelseskommissionen efter anmodning fra den tilsynsførende myndighed for databeskyttelse en afgørelse, hvorved trossamfundet Jehovas Vidner fik forbud mod at indsamle eller behandle personoplysninger i forbindelse med den forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, som trossamfundets medlemmer foretog, uden at de lovmæssige betingelser for behandlingen af disse oplysninger, som er foreskrevet i artikel 8 og 12 i lov nr. 523/1999, blev overholdt. Derudover pålagde databeskyttelseskommissionen på grundlag af denne lovs § 44, stk. 2, dette trossamfund at sørge for inden for en frist på seks måneder, at ingen personoplysninger blev indsamlet til brug af dette trossamfund, uden at disse betingelser blev overholdt.
- 12 Databeskyttelseskommissionen anførte i sin begrundelse for afgørelsen, at den omhandlede indsamling af oplysninger foretaget af trossamfundet Jehovas Vidners medlemmer udgjorde en behandling af personoplysninger som omhandlet i nævnte lov, og at dette trossamfund og dets medlemmer i fællesskab var ansvarlige for denne behandling.
- 13 Trossamfundet Jehovas Vidner anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse ved Helsingin hallinto-oikeus (forvaltningsdomstolen i Helsinki, Finland). Den ret annullerede nævnte afgørelse ved dom af 18. december 2014 med den begrundelse bl.a., at trossamfundet Jehovas Vidner ikke var ansvarlig for behandlingen af personoplysninger som omhandlet i lov nr. 523/1999, og at trossamfundets virksomhed ikke udgjorde en ulovlig behandling af sådanne oplysninger.
- 14 Den tilsynsførende myndighed for databeskyttelse appellerede denne dom til Korkein hallinto-oikeus (den øverste forvaltningsdomstol, Finland).
- 15 Ifølge det af denne ret anførte tager medlemmerne af trossamfundet Jehovas Vidner i forbindelse med deres forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør notater om besøgene hos personer, som de pågældende selv og trossamfundet ikke har kendskab til. De indsamlede oplysninger kan bl.a. omfatte de opsøgte personers navn og adresse samt oplysninger om deres religiøse overbevisning og deres familiemæssige situation. Disse oplysninger indsamles angiveligt som en hukommelseshjælp og med henblik på at kunne hentes frem igen i forbindelse med et eventuelt senere besøg, uden at de berørte personer har givet tilladelse dertil eller er blevet informerede derom.
- 16 Trossamfundet Jehovas Vidner har, stadig ifølge den forelæggende ret, givet sine medlemmer retningslinjer vedrørende disse notater, som er gengivet i mindst ét af trossamfundets tidsskrifter om forkyndelsesvirksomhed. Trossamfundet og dets menigheder, som er afhængige af trossamfundet, organiserer og koordinerer medlemmernes forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, bl.a. ved at udarbejde kort, på grundlag af hvilke områder fordeles mellem de medlemmer, der varetager forkyndelsesvirksomheden, og ved at oprette kartotekskort om forkynderne og det antal af trossamfundets udgivelser, de har omdelt. Derudover udgiver trossamfundet Jehovas Vidner en liste over personer, der har udtrykt ønske om ikke længere at modtage besøg fra de forkyndende medlemmer, og personoplysningerne på denne liste, som kaldes »forbudslisten«, anvendes af dette trossamfunds medlemmer. Endelig har trossamfundet Jehovas Vidner tidligere stillet formularer til rådighed for dets medlemmer med henblik på indsamling af disse oplysninger i forbindelse med deres forkyndelsesvirksomhed. Anvendelsen af disse formularer blev imidlertid opgivet efter anbefaling fra den tilsynsførende myndighed for databeskyttelse.
- 17 Den forelæggende ret har bemærket, at ifølge trossamfundet Jehovas Vidners egne angivelser kræver dette trossamfund ikke af sine forkyndende medlemmer, at de skal foretage en indsamling af oplysninger, og at det i tilfælde af, at en sådan indsamling alligevel skulle finde sted, ikke har kendskab til hverken karakteren af de nedskrevne notater, som endvidere blot er personlige uformelle notater, eller identiteten af de forkyndende medlemmer, som har foretaget indsamlingen.

- 18 For så vidt angår nødvendigheden af nærværende anmodning om præjudiciel afgørelse har Korkein hallinto-oikeus (øverste forvaltningsdomstol, Finland) anført, at behandlingen af tvisten i hovedsagen kræver, at der tages stilling til dels retten til respekt for privatlivet og retten til beskyttelse af personoplysninger, dels religionsfriheden og foreningsfriheden, som er sikret ved såvel chartret og den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder som ved den finske forfatning.
- 19 Den forelæggende ret hælder mod det synspunkt, at en forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, som praktiseres af medlemmerne af et trossamfund, såsom trossamfundet Jehovas Vidner, ikke henhører under den virksomhed, der er undtaget fra anvendelsesområdet for direktiv 95/46 i medfør af direktivets artikel 3, stk. 2, første led. Derimod er spørgsmålet, om denne aktivitet er af rent personlig eller familiemæssig karakter som omhandlet i artikel 3, stk. 2, andet led. Der bør i denne forbindelse tages hensyn til den omstændighed, at de indsamlede oplysninger i det foreliggende tilfælde omfatter mere end blot notater i en adressefortegnelse, fordi de optegnede notater vedrører ukendte personer og indeholder følsomme oplysninger vedrørende deres religiøse overbevisning. Der må ligeledes tages hensyn til den omstændighed, at forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør er en væsentlig aktionsform for trossamfundet Jehovas Vidner, som dette og dets menigheder organiserer og koordinerer.
- 20 For så vidt som de i hovedsagen omhandlede indsamlede oplysninger behandles på ikke-elektronisk vis, skal det i øvrigt, henset til artikel 3, stk. 1, i direktiv 95/46, sammenholdt med dette direktivs artikel 2, litra c), i øvrigt fastslås, om denne samling af oplysninger udgør et register som omhandlet i disse bestemmelser. Ifølge den forklaring, der er fremlagt af trossamfundet Jehovas Vidner, er disse oplysninger ikke blevet videregivet til trossamfundet, og det er således ikke muligt at fastslå karakteren og omfanget af de indsamlede oplysninger med sikkerhed. Det er imidlertid muligt at fastslå, at formålet med indsamlingen og den efterfølgende behandling af de i hovedsagen omhandlede oplysninger er let at kunne hente personoplysningerne vedrørende en given person eller adresse frem med henblik på en senere benyttelse deraf. De indsamlede oplysninger er imidlertid ikke ordnede i form af kartotekskort.
- 21 I tilfælde af, at behandlingen af de i hovedsagen omhandlede oplysninger henhører under anvendelsesområdet for direktiv 95/46, har den forelæggende ret fremhævet, at det i så fald må afgøres, om trossamfundet Jehovas Vidner skal anses for at være ansvarlige for denne behandling som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra d). Den praksis fra Domstolen, der følger af dom af 13. maj 2014, Google Spain og Google (C-131/12, EU:C:2014:317), definerer begrebet »den registeransvarlige« bredt. Derudover fremgår det af udtalelse nr. 1/2010 af 16. februar 2010 vedrørende begreberne »en registeransvarlig« og »en registerfører« fra den arbejdsgruppe, der blev nedsat i henhold til artikel 29 i direktiv 95/46, at der navnlig skal tages hensyn til den faktiske evne til at udøve kontrol og den opfattelse, den person, hvis oplysninger behandles, har af den registeransvarlige.
- 22 I den foreliggende sag bør der imidlertid tages hensyn til den omstændighed, at trossamfundet Jehovas Vidner organiserer, koordinerer og tilskynder til forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, og at det i sine publikationer giver retningslinjer for indsamlingen af oplysninger i forbindelse med denne aktivitet. Derudover har den tilsynsførende myndighed for databeskyttelse fastslået, at dette trossamfund de facto har evnen til at fastlægge fremgangsmåden ved behandling af oplysningerne og til at forbyde eller begrænse denne behandling, og at det forudgående har fastlagt formålet med og midlerne dertil, idet det har givet retningslinjer for indsamlingen. I øvrigt vidner de formularer, der tidligere er blevet benyttet, ligeledes om trossamfundets stærke involvering i behandlingen af oplysningerne.
- 23 Det er imidlertid også nødvendigt at tage hensyn til den omstændighed, at medlemmerne af trossamfundet Jehovas Vidner selv kan beslutte at indsamle oplysninger og selv kan fastlægge fremgangsmåden ved en sådan indsamling. Endvidere indsamler dette trossamfund ikke selv oplysningerne, og det har ikke adgang til oplysninger indsamlet af dets medlemmer med undtagelse af

de oplysninger, der er anført på den såkaldte »forbudsliste«. Sådanne omstændigheder er imidlertid ikke til hinder for, at der kan findes flere registeransvarlige, idet hver af disse varetager forskellige funktioner og ansvarsområder.

24 På denne baggrund har Korkein hallinto-oikeus (øverste forvaltningsdomstol, Finland) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Skal undtagelserne fra anvendelsesområdet [for direktiv 95/46, der er foreskrevet i direktivets artikel 3, stk. 2, første og andet led], fortolkes således, at den indsamling og behandling af personoplysninger, som udføres af medlemmerne af et trossamfund i forbindelse med deres forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, ikke er omfattet af direktivets anvendelsesområde? Hvilken betydning har det for bedømmelsen af, om [direktiv 95/46] finder anvendelse, for det første at den forkyndelsesvirksomhed, som oplysningerne indsamles i forbindelse med, organiseres af trossamfundet og dets menigheder, og for det andet at det samtidig også drejer sig om den personlige religionsudøvelse for trossamfundets medlemmer?
- 2) Skal definitionen af begrebet »register« i [...] artikel 2, litra c), [i direktiv 95/46] under hensyntagen til 26. og 27. betragtning til direktivet fortolkes således, at den samling af personoplysninger, som indsamles i forbindelse med den ovenfor beskrevne forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør på en ikke-elektronisk måde (navn og adresse samt eventuelle andre oplysninger om og karakteriseringer af personen),
 - a) ikke udgør et sådant register, fordi [den ikke indeholder] specifikke kartoteker eller fortegnelser eller lignende systemer, som anvendes til søgning, som omhandlet i lov nr. 523/1999], eller
 - b) udgør et sådant register, fordi det blandt oplysningerne under hensyntagen til deres anvendelsesformål faktisk er muligt let og uden urimelige omkostninger at udtrække oplysninger, der er nødvendige for en senere anvendelse, sådan som dette er fastsat i [lov nr. 523/1999]?
- 3) Skal formuleringen i [...] artikel 2, litra d), [i direktiv 95/46], »der alene eller sammen med andre afgør, til hvilket formål og med hvilke hjælpemidler der må foretages behandling af personoplysninger«, fortolkes således, at et trossamfund, som organiserer en aktivitet, hvorunder der indsamles personoplysninger (bl.a. gennem inddelingen af forkyndernes aktionsområder, opfølgning på forkyndelsesvirksomheden, og idet der føres registre over personer, som ikke ønsker at få besøg af forkyndere), for så vidt angår denne aktivitet for medlemmerne kan anses for den registeransvarlige, selv om trossamfundet gør gældende, at kun enkelte forkyndere har adgang til de registrerede oplysninger?
- 4) Skal [...] artikel 2, litra d), [i direktiv 95/46] fortolkes således, at trossamfundet kun kan klassificeres som den registeransvarlige, hvis det træffer andre specifikke foranstaltninger såsom instruktioner eller skriftlige anvisninger, hvormed det styrer indsamlingen af oplysninger, eller er det tilstrækkeligt, at trossamfundet spiller en faktisk rolle i styringen af medlemmernes aktiviteter?

Det er kun nødvendigt at besvare tredje og fjerde spørgsmål i tilfælde af, at [direktiv 95/46] finder anvendelse som følge af svarene på første og andet spørgsmål. Det er kun nødvendigt at besvare fjerde spørgsmål i tilfælde af, at det som følge af besvarelsen af tredje spørgsmål ikke kan udelukkes, at [...] artikel 2, litra d), [i direktiv 95/46] finder anvendelse på et trossamfund.«

Om begæringen om genåbning af den mundtlige forhandling

25 Ved to dokumenter indleveret til Domstolens Justitskontor henholdsvis den 12. december 2017 og den 15. februar 2018 har trossamfundet Jehovas Vidner fremsat anmodning om genåbning af den mundtlige forhandling i henhold til artikel 83 i Domstolens procesreglement. Til støtte for den første af disse anmodninger har trossamfundet Jehovas Vidner bl.a. gjort gældende, at det ikke har fået

mulighed for under retsmødet at svare på de indlæg, der blev afgivet af de andre parter, hvoraf visse ikke modsvarede de faktiske omstændigheder i hovedsagen. Hvad angår den anden af disse ansøgninger har nævnte trossamfund i det væsentlige gjort gældende, at generaladvokatens forslag til afgørelse bygger på en upræcis og potentielt misvisende forståelse af de faktiske omstændigheder, hvoraf visse ikke fremgår af forelæggelsesafgørelsen.

- 26 Ifølge procesreglementets artikel 83 kan Domstolen til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte, som er omfattet af artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol.
- 27 Dette er imidlertid ikke tilfældet i den foreliggende sag. Trossamfundet Jehovas Vidners anmodninger om genåbning af den mundtlige forhandling gengiver navnlig ikke noget nyt argument, på grundlag af hvilket nærværende sag bør afgøres. Derudover har denne part såvel som de andre berørte, som er omfattet af artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, under såvel den skriftlige som den mundtlige del af retsforhandlingerne afgivet deres indlæg om fortolkningen af artikel 2, litra c) og d), og artikel 3 i direktiv 95/46, sammenholdt med chartrets artikel 10, hvilket er de præjudicielle spørgsmåls genstand.
- 28 For så vidt angår de faktiske omstændigheder i hovedsagen bemærkes det, jf. artikel 267 TEUF, at det tilkommer den forelæggende ret at give en beskrivelse af de faktiske omstændigheder, som de spørgsmål, den har forelagt Domstolen, hænger sammen med. Det følger heraf, at en part i hovedsagen ikke kan gøre gældende, at visse af de faktiske omstændigheder, som ligger til grund for de argumenter, der er fremsat af de øvrige berørte parter, som er omfattet af artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, eller generaladvokatens forslag til afgørelse, er ukorrekte, som begrundelse for en genåbning af den mundtlige forhandling på grundlag af procesreglementets artikel 83 (jf. i denne retning dom af 26.6.2008, Burda, C-284/06, EU:C:2008:365, præmis 44, 45 og 47).
- 29 På denne baggrund finder Domstolen, efter høring af generaladvokaten, at den er i besiddelse af alle de oplysninger, der er nødvendige for at besvare de forelagte spørgsmål, og at sagen ikke bør afgøres på grundlag af argumenter, som ikke har været drøftet af parterne. Anmodningerne om genåbning af den mundtlige forhandling skal således forkastes.

Formaliteten vedrørende anmodningen om præjudiciel afgørelse

- 30 Trossamfundet Jehovas Vidner har gjort gældende, at anmodningen om præjudiciel afgørelse skal afvises. Samtidig med, at trossamfundet har anfægtet de væsentligste faktiske omstændigheder, som ligger til grund for anmodningen om præjudiciel afgørelse, har det gjort gældende, at disse omstændigheder vedrører visse af dets medlemmers adfærd, og at disse ikke er parter i hovedsagen. Derfor vedrører anmodningen en hypotetisk problemstilling.
- 31 Det bemærkes i den henseende, at det udelukkende tilkommer den nationale retsinstans, for hvem en tvist er indbragt, og som har ansvaret for den retlige afgørelse, som skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse. Domstolen kan kun afvise at træffe afgørelse om et præjudicielt spørgsmål forelagt af en national ret, hvis det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, såfremt problemet er af hypotetisk karakter, eller

såfremt Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan give en hensigtsmæssig besvarelse af de forelagte spørgsmål (jf. i denne retning dom af 27.6.2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, præmis 24 og 25 og den deri nævnte retspraksis).

- 32 I den foreliggende sag indeholder forelæggelsesafgørelsen tilstrækkelige faktiske og retlige oplysninger til, at såvel det præjudicielle spørgsmål som dets rækkevidde er forståeligt. Der er endvidere intet i sagsakterne, som giver anledning til at fastslå, at den ønskede fortolkningen af EU retten skulle savne forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand eller være af hypotetisk karakter, navnlig grundet den omstændighed, at de medlemmer af trossamfundet Jehovas Vidner, hvis virksomhed med indsamling af personoplysninger ligger til grund for de præjudicielle spørgsmål, ikke er parter i hovedsagen. Det fremgår således af forelæggelsesafgørelsen, at de præjudicielle spørgsmål tilsigter at give den forelæggende ret mulighed for at afgøre, om dette trossamfund selv kan anses for at være ansvarlig som omhandlet i direktiv 95/46 for den indsamling af personoplysninger, som dets medlemmer foretager i forbindelse med deres forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør.
- 33 Under disse omstændigheder kan anmodningen om præjudiciel afgørelse antages til realitetsbehandling.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 34 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 2, i direktiv 95/46, sammenholdt med chartrets artikel 10, stk. 1, skal fortolkes således, at et trossamfunds medlemmers indsamling af personoplysninger i forbindelse med forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør og den efterfølgende behandling af disse personoplysninger udgør behandling af personoplysninger, som foretages under udøvelsen af aktiviteter som omhandlet i direktivets artikel 3, stk. 2, første led, eller behandling af personoplysninger foretaget af fysiske personer ved udøvelsen af rent personlige eller familiemæssige aktiviteter som omhandlet i direktivets artikel 3, stk. 2, andet led.
- 35 Med henblik på besvarelsen disse spørgsmål bemærkes det indledningsvis, at det fremgår af artikel 1, stk. 1, og tiende betragtning til direktiv 95/46, at direktivet har til formål at sikre et højt beskyttelsesniveau af fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, især retten til privatlivets fred, i forbindelse med behandling af personoplysninger (dom af 13.5.2014, Google Spain og Google, C-131/12, EU:C:2014:317, præmis 66, og af 5.6.2018, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein, C-210/16, EU:C:2018:388, præmis 26).
- 36 Artikel 3 i direktiv 95/46, som definerer direktivets anvendelsesområde, præciserer i stk. 1, at direktivet anvendes på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af edb, samt på ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.
- 37 Denne artikel 3 foreskriver ikke desto mindre i stk. 2 to undtagelser fra direktivets anvendelsesområde, som skal fortolkes strengt (jf. i denne retning dom af 11.12.2014, Ryněš, C-212/13, EU:C:2014:2428, præmis 29, og af 27.9.2017, Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, præmis 38). I øvrigt foreskriver direktiv 95/46 ikke nogen yderligere begrænsning for direktivets anvendelsesområde (dom af 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi og Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, præmis 46).
- 38 Hvad for det første angår undtagelsen i artikel 3, stk. 2, første led, i direktiv 95/46, er det fastslået, at de aktiviteter, der dér nævnes som eksempler, under alle omstændigheder er statens eller statslige myndigheders aktiviteter og ikke vedrører området for den enkelte borgers aktiviteter. Disse aktiviteter har til formål at fastlægge rækkevidden af den undtagelse, som er foreskrevet i denne bestemmelse,

således at denne undtagelse kun finder anvendelse på de aktiviteter, der er udtrykkeligt nævnt i bestemmelsen, eller som kan henføres til samme kategori (dom af 6.11.2003, sag C-101/01, Lindqvist, EU:C:2003:596, præmis 43 og 44, af 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi og Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, præmis 41, og af 27.9.2017, Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, præmis 36 og 37).

- 39 I den foreliggende sag henhører medlemmerne af trossamfundet Jehovas Vidners indsamling af personoplysninger i forbindelse med forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør imidlertid udelukkende under borgernes religiøse adfærd. Det følger deraf, at en sådan aktivitet ikke er en aktivitet, der kan tilregnes statslige myndigheder, og at den derfor ikke kan sidestilles med de aktiviteter, der er omfattet af artikel 3, stk. 2, første led, i direktiv 95/46.
- 40 Hvad for det andet angår den undtagelse, der er foreskrevet i artikel 3, stk. 2, andet led, i direktiv 95/46, er det ikke behandlingen af oplysninger med henblik på udøvelse af personlige eller familiemæssige aktiviteter, denne bestemmelse undtager fra direktivets anvendelsesområde, men derimod behandlingen af oplysninger med henblik på udøvelse af »rent« personlige eller familiemæssige aktiviteter (jf. i denne retning dom af 11.12.2014, Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, præmis 30).
- 41 Begreberne »personlige eller familiemæssige« som omhandlet i denne bestemmelse henviser til en aktivitet foretaget af den person, der behandler personoplysningerne, og ikke til den person, hvis oplysninger behandles (jf. i denne retning dom af 11.12.2014, Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, præmis 31 og 33).
- 42 Som Domstolen har fastslået, skal artikel 3, stk. 2, andet led, i direktiv 95/46 fortolkes således, at undtagelsen udelukkende vedrører de aktiviteter, der indgår i den enkelte borgers privatliv eller familieliv. I denne forbindelse kan en aktivitet ikke anses for at være rent personlig eller familiemæssig som omhandlet i denne bestemmelse, når dens formål er at gøre personoplysninger tilgængelige for et ubestemt antal personer, eller når denne aktivitet endda – om end kun delvist – omfatter det offentlige rum og derfor er rettet uden for privatsfæren for den, der foretager behandlingen af disse oplysninger (jf. i denne retning dom af 6.11.2003, Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, præmis 47, af 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi og Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, præmis 44, og af 11.12.2014, Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, præmis 31 og 33).
- 43 For så vidt som det fremgår, at den i hovedsagen omhandlede behandling af personoplysninger foretages i forbindelse med udøvelsen af medlemmerne af trossamfundet Jehovas Vidners forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, må det undersøges, om en sådan aktivitet er af en rent personlig eller familiemæssig karakter som omhandlet i artikel 3, stk. 2, andet led, i direktiv 95/46.
- 44 Det fremgår i denne forbindelse af forelæggelsesafgørelsen, at den forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, inden for rammerne af hvilken medlemmerne af trossamfundet Jehovas Vidner indsamler personoplysninger, efter sin karakter har til formål at udbrede trossamfundet Jehovas Vidners tro blandt personer, der, som generaladvokaten har anført i punkt 40 i sit forslag til afgørelse, ikke tilhører de forkyndende medlemmers husstand. Denne aktivitet er således rettet uden for de forkyndende medlemmers privatsfære.
- 45 Det fremgår i øvrigt ligeledes af forelæggelsesafgørelsen, at visse af de oplysninger, der indsamles af dette trossamfunds forkyndende medlemmer, videregives af disse til dette trossamfunds menigheder, som på grundlag af disse oplysninger fører fortegnelser over personer, der ikke længere ønsker at modtage besøg af disse medlemmer. I forbindelse med deres forkyndelsesvirksomhed giver disse sidstnævnte også et potentielt ubestemt antal personer adgang til i hvert fald visse af de indsamlede oplysninger.

- 46 Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt den omstændighed, at behandlingen af personoplysninger foretages i forbindelse med en aktivitet, der vedrører en religiøs praksis, kan give forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør en rent personlig eller familiemæssig karakter, bemærkes det, at samvittigheds- og religionsfriheden, som er beskyttet ved chartrets artikel 10, stk. 1, bl.a. omfatter friheden til enten alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at udøve sin religion eller tro gennem gudstjeneste, undervisning, andagt og overholdelse af religiøse skikke.
- 47 Chartret giver begrebet »religion« som omhandlet i denne bestemmelse en bred betydning, som kan omfatte både forum internum, dvs. den omstændighed at have en tro, og forum externum, dvs. bekendelsen til den religiøse tro i det offentlige rum (dom af 29.5.2018, Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen m.fl., C-426/16, EU:C:2018:335, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 48 Derudover gælder det, at da friheden til alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at udøve sin religion kan antage forskellige former, såsom undervisning, andagt og overholdelse af religiøse skikke, indebærer den ligeledes retten til at forsøge at overbevise andre personer, eksempelvis ved forkyndelse (Menneskerettighedsdomstolens dom af 25.5.1993, Kokkinakis mod Grækenland, CE:ECHR:1993:0525JUD001430788, § 31, og af 8.11.2007, Perry mod Letland, CE:ECHR:2007:1108JUD003027303, § 52).
- 49 Selv om et religiøst samfunds medlemmers forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør således er beskyttet i henhold til chartrets artikel 10, stk. 1, som udtryk for den eller de forkyndende personers tro, giver denne omstændighed imidlertid ikke denne aktivitet en rent personlig eller familiemæssig karakter som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 95/46.
- 50 Henset til det i denne doms præmis 44 og 45 anførte overskrider forkyndelsesvirksomheden således det forkyndende trossamfundsmedlems privatsfære.
- 51 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 2, i direktiv 95/46, sammenholdt med chartrets artikel 10, stk. 1, skal fortolkes således, at et trossamfunds medlemmers indsamling af personoplysninger i forbindelse med forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør og den efterfølgende behandling af disse personoplysninger hverken udgør behandling af personoplysninger, som foretages under udøvelsen af aktiviteter som omhandlet i direktivets artikel 3, stk. 2, første led, eller behandling af personoplysninger foretaget af fysiske personer ved udøvelsen af rent personlige eller familiemæssige aktiviteter som omhandlet i direktivets artikel 3, stk. 2, andet led.

Det andet spørgsmål

- 52 Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, litra c), i direktiv 95/46 skal fortolkes således, at begrebet »register« som omhandlet i denne bestemmelse omfatter en samling af personoplysninger, der er indsamlet i forbindelse med forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, og som omfatter navne og adresser samt andre oplysninger vedrørende de besøgte personer, fordi disse oplysninger i praksis let kan hentes frem med henblik på senere anvendelse, eller om denne samling for at være omfattet af dette begreb skal omfatte kartotekskort, konkrete fortegnelser eller andre søgesystemer.
- 53 Som det fremgår af artikel 3, stk. 1, i og 15. og 27. betragtning til direktiv 95/46 vedrører direktivet såvel elektronisk databehandling af personoplysninger som ikke-elektronisk behandling af sådanne oplysninger, således at den beskyttelse, det yder de personer, hvis oplysninger behandles, ikke afhænger af de anvendte teknikker, og således at risikoen for omgåelse imødegås. Det fremgår imidlertid ligeledes deraf, at dette direktiv kun finder anvendelse på ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, når de behandlede oplysninger er eller vil blive indeholdt i et register.

- 54 Fordi den i hovedsagen omhandlede behandling af personoplysninger foregik på ikke-elektronisk vis, rejser det spørgsmål sig i den foreliggende sag, om de oplysninger, der således er blevet behandlet, er eller vil blive indeholdt i et register som omhandlet i artikel 2, litra c), og artikel 3, stk. 1, i direktiv 95/46.
- 55 Det fremgår i denne forbindelse af artikel 2, litra c), i direktiv 95/46, at begrebet »register« dækker »enhver struktureret samling af personoplysninger, der er tilgængelige efter bestemte kriterier, hvad enten denne samling er placeret centralt, decentralt eller er fordelt på et funktionsbestemt eller geografisk grundlag«.
- 56 I overensstemmelse med det formål, der nævnes i denne doms præmis 53, giver denne bestemmelse en bred definition af begrebet »register«, idet det navnlig omfatter »enhver« struktureret samling af personoplysninger.
- 57 Som det fremgår af 15. og 27. betragtning til direktiv 95/46, skal et registers indhold være struktureret for at lette adgangen til personoplysningerne. Derudover gælder det, at selv om direktivets artikel 2, litra c), ikke fastlægger de kriterier, hvorefter et sådant register skal være struktureret, fremgår det af disse samme betragtninger, at disse kriterier skal »vedrøre personer«. Det fremgår således, at kravet om, at samlingen af personoplysninger skal være »struktureret efter bestemte kriterier«, udelukkende betyder, at oplysningerne om en person let skal kunne hentes frem.
- 58 Bortset fra dette krav foreskriver artikel 2, litra c), i direktiv 95/46 hverken den måde, hvorpå et register skal være struktureret, eller den form, det skal fremtræde under. Det fremgår navnlig ikke af denne bestemmelse eller af nogen anden bestemmelse i dette direktiv, at de omhandlede personoplysninger skal indgå i kartotekskort eller konkrete fortegnelser eller i et andet søgesystem, for at det kan konkluderes, at der foreligger et register som omhandlet i dette direktiv.
- 59 I den foreliggende sag fremgår det af den forelæggende rets konstateringer, at de oplysninger, der indsamles i forbindelse med den i hovedsagen omhandlede forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, indsamles som en hukommelseshjælp på grundlag af en opdeling i geografiske områder med henblik på at lette organiseringen af senere besøg hos personer, der allerede er blevet opsøgt. De omfatter ikke blot oplysninger vedrørende indholdet af samtaler om den besøgte persons overbevisning, men ligeledes dennes navn og adresse. Disse oplysninger, eller i hvert fald nogen af disse, anvendes derudover til at opstille fortegnelser, som menighederne i trossamfundet Jehovas Vidner ajourfører, vedrørende de personer, der ikke længere ønsker at modtage besøg af de forkyndende medlemmer af dette trossamfund.
- 60 I den foreliggende sag fremgår det af den forelæggende rets konstateringer, at de oplysninger, der indsamles i forbindelse med den i hovedsagen omhandlede forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, indsamles som en hukommelseshjælp på grundlag af en opdeling i geografiske områder med henblik på at lette organiseringen af senere besøg hos personer, der allerede er blevet opsøgt. Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, er disse kriterier, hvoriblandt kan nævnes de opsøgte personers navn og adresse, deres overbevisning og endda deres ønske om ikke mere at modtage besøg, valgt således, at de gør det muligt let at hente oplysningerne vedrørende bestemte personer frem.
- 61 I denne forbindelse er det uden betydning, i henhold til hvilke nøjagtige kriterier og under hvilken præcis form den af hvert enkelt forkyndende medlem indsamlede samling af personoplysninger faktisk er struktureret, for så vidt som denne samling gør det muligt let at hente oplysningerne om en bestemt opsøgt person frem, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve set i lyset af alle omstændighederne i hovedsagen.
- 62 Det andet spørgsmål skal således besvares med, at artikel 2, litra c), i direktiv 95/46 skal fortolkes således, at begrebet »register« som omhandlet i denne bestemmelse omfatter en samling af personoplysninger, der er indsamlet i forbindelse med forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, og som

omfatter navne og adresser samt andre oplysninger vedrørende de opsøgte personer, når disse oplysninger er struktureret i henhold til kriterier, der i praksis gør det muligt let at hente disse frem til senere brug. Det er ikke nødvendigt, for at en sådan samling kan være omfattet af dette begreb, at den omfatter kartotekskort, konkrete fortegnelser eller andre søgesystemer.

Det tredje og det fjerde spørgsmål

- 63 Med det tredje og det fjerde spørgsmål, som behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, litra d), i direktiv 95/46, sammenholdt med chartrets artikel 10, stk. 1, skal fortolkes således, at et trossamfund kan holdes ansvarlig, sammen med dets forkyndende medlemmer, for behandlingen af personoplysninger foretaget af sidstnævnte i forbindelse med en forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, som organiseres, koordineres og tilskyndes af dette trossamfund, og om det i denne forbindelse er påkrævet, at trossamfundet har adgang til disse oplysninger, eller at det har udstedt skriftlige retningslinjer eller anvisninger til dets medlemmer vedrørende denne behandling.
- 64 I den foreliggende sag har databeskyttelseskommissionen i den i hovedsagen omhandlede afgørelse fundet, at trossamfundet Jehovas Vidner var ansvarlig, sammen med dets forkyndende medlemmer, for den behandling af personoplysninger, sidstnævnte foretog i forbindelse med deres forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør. For så vidt som det kun er dette trossamfunds ansvar, der er omtvistet, forekommer de forkyndende medlemmers ansvar ikke at være draget i tvivl.
- 65 Som det udtrykkeligt er foreskrevet i artikel 2, litra d), i direktiv 95/46, omfatter begrebet »den registeransvarlige« den fysiske eller juridiske person, »der alene eller sammen med andre« fastsætter formålet med og de anvendte hjælpemidler ved behandlingen af personoplysninger. Dette begreb henviser derfor ikke nødvendigvis til en enkelt fysisk eller juridisk person og kan vedrøre flere aktører, der deltager i denne behandling, og som derfor alle er undergivet de anvendelige bestemmelser om databeskyttelse (jf. i denne retning dom af 5.6.2018, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein, C-210/16, EU:C:2018:388, præmis 29).
- 66 Da formålet med denne bestemmelse er – ved en bred definitionen af begrebet »ansvarlig« – at sikre en effektiv og fuldstændig beskyttelse af de berørte personer, indebærer tilstedeværelsen af et fælles ansvar ikke nødvendigvis, at forskellige aktører har samme ansvar for den samme behandling af personoplysninger. De forskellige aktører kan tværtimod være ansvarlige for behandlingen af personoplysninger på forskellige niveauer og i forskelligt omfang, således at den enkeltes ansvarsniveau skal vurderes under hensyntagen til samtlige relevante omstændigheder i sagen (jf. i denne retning dom af 5.6.2018, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein, C-210/16, EU:C:2018:388, præmis 28, 43 og 44).
- 67 I denne forbindelse giver hverken ordlyden af artikel 2, litra d), i direktiv 95/46 eller nogen anden bestemmelse i dette direktiv anledning til at antage, at fastlæggelsen af formålet med og hjælpemidlerne ved behandlingen skal gennemføres ved skriftlige retningslinjer eller anvisninger fra den registeransvarlige.
- 68 En fysisk eller juridisk person, der til eget formål udøver indflydelse på behandlingen af personoplysninger og grundet den omstændighed deltager i fastlæggelsen af formålene med og hjælpemidlerne ved denne behandling, kan til gengæld anses for registeransvarlig som omhandlet i artikel 2, litra d), i direktiv 95/46.
- 69 Derudover forudsætter et fælles ansvar for flere aktører for den samme behandling som omhandlet i denne bestemmelse ikke, at hver af disse har adgang til de omhandlede personoplysninger (jf. i denne retning dom af 5.6.2018, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein, C-210/16, EU:C:2018:388, præmis 38).

- 70 I den foreliggende sag påhviler det, som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, ganske vist de forkyndende medlemmer af trossamfundet Jehovas Vidner at vurdere, under hvilke konkrete omstændigheder de indsamler personoplysninger om de opsøgte personer, hvilke bestemte oplysninger der er genstand for denne indsamling, og på hvilken måde de vil foretage den efterfølgende behandling deraf. Som det nævnes i denne doms præmis 43 og 44 foretages indsamlingen af personoplysninger imidlertid i forbindelse med udøvelsen af forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, hvorved de forkyndende medlemmer af trossamfundet Jehovas Vidner udbreder deres trossamfunds overbevisning. Denne forkyndelsesvirksomhed udgør, som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, en væsentlig aktionsform for dette trossamfund, og dette trossamfund organiserer, koordinerer og tilskynder til denne aktivitet. I denne forbindelse indsamles oplysningerne som hukommelseshjælp med henblik på en senere anvendelse og et eventuelt efterfølgende nyt besøg. Endelig fører trossamfundet Jehovas Vidners menigheder med udgangspunkt i de oplysninger, der bliver videregivet til dem fra deres forkyndende medlemmer, fortegnelser over personer, der ikke længere ønsker at modtage besøg af disse medlemmer.
- 71 Det fremgår således, at indsamlingen af personoplysninger vedrørende de opsøgte personer og disse oplysningers senere behandling tjener til opfyldelsen af trossamfundet Jehovas Vidners mål om at udbrede trossamfundets overbevisning og derfor gennemføres af dets forkyndende medlemmer til dette trossamfunds formål. Derudover har trossamfundet Jehovas Vidner ikke blot i almindelighed kendskab til den omstændighed, at en sådan behandling finder sted med henblik på udbredelsen af trossamfundets overbevisning, men det organiserer og koordinerer dets medlemmers forkyndelsesvirksomhed, bl.a. ved at fordele områderne for aktiviteterne blandt de forskellige forkyndere.
- 72 Under sådanne omstændigheder må det fastslås, at trossamfundet Jehovas Vidner opmuntrer sine forkyndende medlemmer til at behandle personoplysninger i forbindelse med deres forkyndelsesvirksomhed.
- 73 Det forekommer således, henset til de sagsakter, der er forelagt Domstolen, at trossamfundet Jehovas Vidner, idet det organiserer, koordinerer og tilskynder dets medlemmers forkyndelsesvirksomhed med henblik på udbredelsen af dets tro, sammen med dets forkyndende medlemmer deltager i fastlæggelsen af formålet med og hjælpemidlerne ved behandlingen af personoplysninger vedrørende de opsøgte personer, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at vurdere under hensyntagen til samtlige omstændigheder i sagen.
- 74 Denne konklusion anfægtes ikke af princippet om de religiøse samfunds organisatoriske autonomi, som følger af artikel 17 TEUF. Forpligtelsen for enhver person til at overholde Unionens retsregler om beskyttelse af personoplysninger kan således ikke anses for at gribe ind i de religiøse samfunds organisatoriske autonomi (jf. analogt dom af 17.4.2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, præmis 58).
- 75 Henset til ovenstående betragtninger skal det tredje og det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 2, litra d), i direktiv 95/46, sammenholdt med chartrets artikel 10, stk. 1, skal fortolkes således, at et trossamfund kan holdes ansvarligt, sammen med dets forkyndende medlemmer, for behandlingen af personoplysninger foretaget af sidstnævnte i forbindelse med forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, som organiseres, koordineres og tilskyndes af dette trossamfund, uden at det i denne forbindelse er påkrævet, at trossamfundet har adgang til disse oplysninger, eller at det har udstedt skriftlige retningslinjer eller anvisninger til dets medlemmer vedrørende denne behandling.

Sagsomkostninger

⁷⁶ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, sammenholdt med artikel 10, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at et trossamfunds medlemmers indsamling af personoplysninger i forbindelse med forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør og den efterfølgende behandling af disse personoplysninger hverken udgør behandling af personoplysninger, som foretages under udøvelsen af aktiviteter som omhandlet i direktivets artikel 3, stk. 2, første led, eller behandling af personoplysninger foretaget af fysiske personer ved udøvelsen af rent personlige eller familiemæssige aktiviteter som omhandlet i direktivets artikel 3, stk. 2, andet led.
- 2) Artikel 2, litra c), i direktiv 95/46 skal fortolkes således, at begrebet »register« som omhandlet i denne bestemmelse omfatter en samling af personoplysninger, der er indsamlet i forbindelse med forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, og som omfatter navne og adresser samt andre oplysninger vedrørende de besøgte personer, når disse oplysninger er struktureret i henhold til kriterier, der i praksis gør det muligt let at hente disse frem til senere brug. Det er ikke nødvendigt, for at en sådan samling kan være omfattet af dette begreb, at den omfatter kartotekskort, konkrete fortegnelser eller andre søgesystemer.
- 3) Artikel 2, litra d), i direktiv 95/46, sammenholdt med artikel 10, stk. 1, i chartret om grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at et trossamfund kan holdes ansvarligt, sammen med dets forkyndende medlemmer, for behandlingen af personoplysninger foretaget af sidstnævnte i forbindelse med forkyndelsesvirksomhed fra dør til dør, som organiseres, koordineres og tilskyndes af dette trossamfund, uden at det i denne forbindelse er påkrævet, at trossamfundet har adgang til disse oplysninger, eller at det har udstedt skriftlige retningslinjer eller anvisninger til dets medlemmer vedrørende denne behandling.

Underskrifter